

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Toespraak Voorzitter

Bij het afscheid van Renske Leijten (SP)

dinsdag 4 juli 2023

Beste Renske,

Je hebt ons allemaal verrast met je mededeling dit weekend. De manier waarop je je vertrek in de Kamer aankondigde typeerde je helemaal: direct, zonder omwegen en glashelder. En ook een vleugje shockeffect.

Dat is gelukt wil ik maar zeggen. Je liet ons allen dit weekend in verbijstering achter.

Zaterdagmiddag gaf je op de partijraad aan dat het na 17 jaar Kamerwerk genoeg is geweest. Democratie ligt voor jou niet meer in de Tweede Kamer of in politiek Den Haag, zo zei je. Je gaat de Haagse bubbel verlaten om op een andere manier je met onze democratie bezig te houden. Dat is voor de Tweede Kamer een groot verlies.

Want jij vervulde het Kamerlidmaatschap vol overgave en passie, met jouw vertrek gaat er kennis en ervaring verloren.

Je was jarenlang woordvoerder zorg. In 2017 stapte je over naar financiën. Maar je hebt ook over heel veel andere onderwerpen het woord gevoerd. Zoals de democratie, het referendum, digitalisering en je was onmisbaar in het blootleggen van het toeslagenschandaal. Zonder jou, durf ik wel te vragen; waren de misstanden dan aan het licht gekomen?

Bij alle onderwerpen waar jij je in vastbijt sta je altijd op de bres voor de burger, de mens achter de dossiers. Juist de mensen die niet worden gezien en gehoord gaf jij een stem – hier in de Tweede Kamer.

Zo zei je al in 2006 over de manier waarop de overheid omgaat met mensen dat “al die controles leiden tot georganiseerd wantrouwen.

We zouden weer moeten uitgaan van de goede intenties van mensen”.

Je ongezouten mening over het sponsoren door zorgorganisaties, de bonussen en salarissen van zorgbestuurders en het product denken in de zorg, stak je niet onder stoelen of banken.

Het bleef overigens niet alleen bij het aan de kaak stellen van incidenten. Je hebt ook keihard gewerkt om het systeem ter discussie te stellen én te veranderen. In de SP-kringen heet dat misschien meer ‘het systeem omverwerpen’??
;-)

Maar dit deed je nooit zonder alternatief. Je pleidooi voor een nationaal zorgfonds is daarvan niet het enige maar wel een belangrijk voorbeeld.

Tijdens debatten zagen we passie en vuur. Je liet niet alleen je hoofd maar ook je hart spreken.

En het bleef niet alleen bij woorden. Zo heb je ook de ouders van het toeslagenschandaal bijgestaan en geholpen in hun jarenlange strijd. Je belde met wethouders, ambtenaren; iedereen schakelde je in, om deze mensen te helpen.

Ook de toeslagenouders zijn geraakt door jouw vertrek. Jij was de allereerste die voor hen op kwam, samen met collega's Pieter Omtzigt en Farid Azarkan. Je gaf hen een stem én je gaf hen steun.

Zonder ooit te verslappen heb je jaren gestreden voor de mensen die in jouw ogen slachtoffer zijn van een overheid die ze langzaam vermaalde. Voor die mensen was je een baken en anker en ook nu nog heb je met velen persoonlijk contact. Een volksvertegenwoordiger pur sang.

Je hebt je mogelijkheden die je als parlementariër had, altijd maximaal benut. In de parlementaire ondervragingscommissie over de toeslagen speelde je een prominente rol en het rapport dat de commissie leverde, met de titel 'Ongekend onrecht', heeft veel impact gehad. Ook heb je verschillende initiatiefwetten op je naam, zoals het regelen van de basistarieven in de thuiszorg, en om een einde aan de verplichte aanbesteding in die sector te maken.

En je was actief in verschillende werkgroepen, zoals de Commissie voor de Werkwijze, de Commissie voor de Verzoekschriften en de Burgerinitiatieven, de Commissie voor het Onderzoek van de Geloofsbrieven en onlangs nog de werkgroep Informatieafspraken. Om zo ook van binnenuit de Kamer te versterken. Veel dank daarvoor.

Bij tegenwind en tegenstand gaf je nooit op. je bent onvermoeibaar. Lange werkweken en altijd benaderbaar, omdat je vindt dat je daarmee de kwalificatie van 'volksvertegenwoordiger' pas echt verdiend.

Je zei in een interview: *'Politiek is hard. Als je het voor jezelf doet, ga dan maar naar een voetbalvereniging. We zijn wel de wereld aan het veranderen'*.

Maar bij de wereld veranderen hoort helaas ook de moedeloosheid, het vechten tegen een muur waar moeilijk doorheen te breken is. Bij iedere voortgangsrapportage herstel toeslagen die we de afgelopen jaren mochten krijgen, *stierf er een stuk van mij*, schreef je me in je afscheidsbrief.

Vandaag nemen we afscheid van je, Renske. En het is geen makkelijk afscheid. Voor jou niet, maar voor ons zeker niet. Je gaat de Tweede

Kamer definitief verlaten. Het is voor jou na 17 jaar tijd de samenleving weer op te zoeken. De échte samenleving.

Beste Renske,

Het bericht van je vertrek heeft veel losgemaakt in de Kamer bij alle collega's, in het land.

De woorden van Ellen Deckwitz in de Nieuws BV vatten het mooi samen: ze is de Jacques Cousteau van de dossierduikers, de Jeanne d'Arc van de toeslagenouders. Democratie vind je ook terug in de straat, de wijk de samenleving. We verliezen een Kamerlid, maar krijgen er een straatvechter voor terug!

Dank voor al die inzet. We gaan je missen. Zet hem op!